



# BESTUURSRAPPORTAGE I 2018

JANUARI T/M MAART 2018

OMGEVINGSDIENST  
ZUIDOOST-BRABANT





## BESTUURSRAPPORTAGE I 2018

JANUARI T/M MAART 2018

<b>In opdracht van</b>	Dagelijks Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
<b>Opgesteld door</b>	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
<b>Auteurs</b>	Erik Minnen, Judith le Pair
<b>Documentnummer</b>	Z.100575/D.351998
<b>Datum</b>	7 juni 2018

## Inhoudsopgave

<b>1</b>	<b>Inleiding</b> .....	<b>5</b>
<b>2</b>	<b>Speerpunten</b> .....	<b>6</b>
2.1	Omgevingswet .....	6
2.2	Regionaal uitvoeringsbeleid conform BOR .....	6
2.3	Asbestdaken.....	7
2.4	Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid .....	7
2.5	Klimaat en energie.....	8
<b>3</b>	<b>Programmaverantwoording</b> .....	<b>9</b>
3.1	Inleiding .....	9
3.2	Programma Dienstverlening.....	9
3.3	Programma Collectieve taken .....	11
3.4	Algemene dekkingsmiddelen.....	13
3.5	Kosten van de overhead .....	14
3.6	Heffing Venootschapsbelasting .....	15
3.7	Onvoorzien.....	15
<b>4</b>	<b>Financiële ontwikkelingen</b> .....	<b>17</b>
4.1	Overzicht van baten en lasten en toelichting.....	17
4.1.1	Toelichting op programma's .....	18
4.1.2	Toelichting op exploitatielasten en programmakosten .....	20
4.2	Investeringen .....	21
<b>5</b>	<b>Weerstandvermogen en risicobeheersing, Financiering</b> .....	<b>23</b>
5.1.1	Weerstandvermogen en risicobeheersing .....	23
5.1.2	Financiering.....	23
<b>6</b>	<b>Bedrijfsvoering</b> .....	<b>24</b>
6.1.1	Personeel en organisatie.....	24
6.1.2	Huisvesting en facilitaire zaken .....	25
6.1.3	ICT.....	25
6.1.4	Kwaliteitsbeleid .....	26
6.1.5	Venootschapsbelasting.....	26
<b>I.</b>	<b>Bijlage: Realisatie en prognose baten</b> .....	<b>27</b>
<b>II.</b>	<b>Bijlage: Specificatie realisatie baten t/m maart deelnemers buiten werkprogramma's</b> .....	<b>28</b>

# Bestuursrapportage januari t/m maart 2018

## 1 Inleiding

### Leeswijzer

Deze bestuurlijke rapportage (Berap) is opgesteld aan de hand van de beschikbare informatie en cijfers over de eerste 3 maanden van 2018. Voor de rapportage wordt steeds de vigerende begroting als referentie gebruikt. De rapportage bestaat naast deze inleiding uit de rapportage met evaluatie van de realisatie van speerpunten (hoofdstuk 2), de programmaverantwoording voor wat betreft dienstverlening, collectief programma en overhead (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 en 5 komen respectievelijk aan de orde de financiële ontwikkelingen, het weerstandsvermogen, risicobeheersing en financiering. De ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering van de ODZOB in de rapportageperiode komen aan de orde in hoofdstuk 6. In de bijlagen treft u overzicht aan met betrekking tot realisatie en prognose baten en lasten.

### Samenvatting

Voor wat betreft de beleidsdoelstellingen opgenomen in de begroting van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018, kan geconcludeerd worden dat de realisatie op hoofdlijnen op schema ligt. Voor wat betreft het Regionaal Operationeel Kader (ROK) Milieutoezicht is de overeenstemming over de financiële onderbouwing niet bereikt voor de gemeenteraadsverkiezingen, afgesproken is dit onderwerp opnieuw te agenderen voor het Algemeen Bestuur in september.

Voor wat betreft de financiële ontwikkelingen kan de situatie als volgt samengevat worden. Tot en met maart is er sprake van een positief resultaat (€ 204 K) waar in de begroting een nulresultaat is voorzien. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat er in het eerste kwartaal sprake is van een hogere baten als gevolg van een grote vraag van de deelnemers en door het feit dat de lasten in mindere mate gestegen zijn. Het is de verwachting dat de baten zich hetzelfde zullen blijven ontwikkelen gedurende de rest van het jaar. Voor de rest van het jaar wordt wel een lichte stijging van de kosten verwacht t.o.v. het eerste kwartaal. Het is de verwachting dat het positieve resultaat hierdoor niet verder toe zal nemen gedurende de rest van het jaar.

Bovengenoemd resultaat is een raming gebaseerd op de huidige inzichten ten aanzien van de te verwachten baten en lasten. De uiteindelijke uitkomst zal sterk afhangen van de daadwerkelijke ontwikkeling van de vraag.

## 2 Speerpunten

In de begroting 2018 zijn voor de ODZOB relevante ontwikkelingen geschetst en daarop afgestemde speerpunten geformuleerd. Hieronder treft u aan welke acties zijn uitgevoerd en wat hiermee is bereikt in de periode januari tot en met maart 2018.

### 2.1 Omgevingswet

Met betrekking tot de Omgevingswet stond in 2016 de voorbereiding in het teken van bewustwording en de bevordering van kennis. In 2017 lag het accent op verdieping en het aangaan van samenwerking, alsmede van 'learning by doing' door het verder uitwerken en uitvoeren van leertrajecten en pilots. Dit heeft in eerste kwartaal 2018 een vervolg gekregen, waarbij ook begonnen is met training en opleiding en het verder verstevigen van onze samenwerking met deelnemers en ketenpartners. Met de GGD en de Veiligheidsregio zijn gezamenlijke stappen gezet om onze rol als gemeenschappelijke regelingen in dienst te stellen van de voorbereiding op de Omgevingswet van onze deelnemers.

Als resultaat van de pilots is een Roadmap Energietransitie & Omgevingswet in voorbereiding en ligt er een conceptplan voor het creëren van een regionaal meetnet voor het inzichtelijker maken van de Omgevingskwaliteit.

De drie Brabantse Omgevingsdiensten hebben gezamenlijk een Impactanalyse opgesteld. Deze analyse vormt de basis voor het in 2018 op te stellen Implementatieplan Omgevingswet, waarin de maatregelen worden beschreven die nodig zijn de organisatie, bedrijfsvoering en het samenspel met de deelnemers in te richten op een optimale uitvoering van de Omgevingswet. Deze maatregelen zijn zowel gericht op de ODZOB als uitvoeringsorganisatie als op de rol als adviseur van de deelnemers en dan gericht op wat deelnemers nodig hebben aan kennis, informatie en deskundigheid ten behoeve van de verschillende instrumenten van de Omgevingswet, de manier van werken en ondersteunende processen en systemen.

Voor de ODZOB betekent de invoering van de Omgevingswet dat van de medewerkers andere competenties worden gevraagd, namelijk meer omgevingsbewustzijn en versterking van adviesvaardigheden. In het eerste kwartaal van 2018 zijn trainers opgeleid in het kader van een landelijke pilot 'Train de Trainer'. Dit krijgt vervolg in een basiscursus voor medewerkers van ODZOB, deelnemers en ketenpartners.

De dienst sorteert voor op het Digitale stelsel door de invoering van het Omgevingsdossier, in samenwerking met de Veiligheidsregio. De Omgevingsatlas ontsluit informatie over de Omgevingskwaliteit voor alle deelnemers. Investeringsen zijn nodig voor het aanpassen van de ICT, een upgrade van de huidige VTH-applicatie SquitXO, voor opleiding en training alsmede voor het aanpassen van de bedrijfsvoering en de werkprocessen.

### 2.2 Regionaal uitvoeringsbeleid conform BOR

Het Regionaal Operationeel Kader (ROK) Milieutoezicht is het gezamenlijk kader voor alle 21 gemeenten op basis waarvan in alle gemeenten gelijksoortige bedrijven op dezelfde manier gecontroleerd worden. Het biedt de gemeenten in onze regio een risicogerichte aanpak voor het opstellen, uitvoeren en steeds verder ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardig en professioneel regionaal uitvoeringsprogramma dat door de ODZOB wordt uitgevoerd op basis van 5 concrete uitgangspunten: slimmer en innovatiever, het moet efficiënter, effectiever, doelgerichter en eerlijker.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van 15 maart 2018 is nog geen overeenstemming bereikt over de financiële onderbouwing voor de uitvoering van het ROK Milieutoezicht vanaf 2019. Met name de samenstelling van een benodigd inrichtingenbestand als ook de keuze voor enkele bepalende kengetallen vraagt nog een nadere onderbouwing vanuit de ambtelijke werkgroep. Een aangepast voorstel zal aan het AB van september 2018 worden voorgelegd. Dit betekent dat de definitieve besluitvorming door de

individuele colleges van B&W eind 2018 zal kunnen plaatsvinden. De gemeenteraden zijn eind maart 2018 door middel van een raadsinformatiebrief op de hoogte gesteld van het feit dat het ROK Milieutoezicht voor de meeste gemeenten zal leiden tot een substantiële verhoging van het noodzakelijke budget om deze wettelijke taken op een adequaat en professioneel niveau te kunnen (laten) uitvoeren.

In januari 2018 is tijdens een OGP-special een presentatie gegeven over het project regionaal uitvoeringsbeleid vergunningverlening. De afgeronde omgevingsanalyse is toegelicht evenals de koers voor het actualiseren van vergunningen. In het AB-overleg van maart is een vergelijkbare presentatie gegeven met een kwantificering voor vergunningen en meldingen. Intern is een pilot opgezet en gestart met het toetsen van de actualiteit van de vergunningen voor de afvalverwerkende bedrijven (basistaak en verplichting voor 2018).

### 2.3 Asbestdaken

Als gevolg van de verplichting om asbestdaken te verwijderen neemt in 2018 de toezichtslast toe. Voor de gemeenten waar we cijfers van hebben zien we dat er een toename van circa 30% is. In een aantal gemeenten gaan projecten lopen waar gezamenlijk daken verwijderd gaan worden. Dit zal ook tot gevolg hebben dat de toezichtslast toeneemt.

### 2.4 Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid

Brabant streeft ernaar in 2020 tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa te behoren. Met respect voor de leefomgeving (natuur en milieu én voor gezondheid) en welzijn van dieren. De belangrijkste ontwikkelingen in de landbouw die van belang zijn voor onze VTH-taken vloeien voort uit de Transitie Zorgvuldige Veehouderij (TZV) en de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020 (UBA) (wordt momenteel geactualiseerd). Het toewerken naar een zorgvuldige veehouderij is benoemd als BPO-speerpunt. Voor dit speerpunt zijn de afgelopen maanden de volgende resultaten bereikt:

- Voor de transitie veehouderij is een visie en uitvoeringsagenda opgesteld over circulariteit en mestbewerken. Dit document is opgesteld onder regie van een bestuurlijk platform met de gedeputeerde en bestuurlijke vertegenwoordigers uit de regio's Zuidoost- en Noordoost-Brabant.
- Na een pilot in een paar gemeenten, zijn meerdere gemeenten nu aan de slag met het operationeel maken van een ondersteuningsteam voor stoppende veehouderijen (flankerend beleid).
- Voor de uitvoering van het ITV-project (intensivering toezicht veehouderij) is input geleverd op aspecten zorgvuldige veehouderij.

Gezondheid is een zorgpunt voor veel omwonenden van veehouderijen. Vooral sinds de plannen voor Landbouw Ontwikkelingsgebieden (LOG's) en uitbraken van dierziekten en de gevolgen hiervan voor mensen (bijvoorbeeld Q-koorts). Volksgezondheid is daarom een steeds belangrijker onderwerp bij de beoordeling van een voorgenomen ontwikkeling van een veehouderij. Veehouderij, **geur** en volksgezondheid maakt onderdeel uit van voornoemd BPO-speerpunt. Voor dit speerpunt zijn de afgelopen maanden de volgende ontwikkelingen te melden:

- Begin april is gebleken dat de gecombineerde luchtwassers minder geur reduceren dan verondersteld. Dit heeft gevolgen voor omwonenden, voor verbeterplannen overlastlocaties en voor de vergunningverlening. De omgevingsdiensten en de provincie werken gezamenlijk aan een handelingsperspectief.
- Verder is aandacht besteed aan de relatie woningbouw en geitenhouderij (moratorium). Dit wordt nu uitgewerkt in een afwegingsdocument voor gemeenten.
- Dit jaar worden aanvullende resultaten van gezondheidsonderzoeken verwacht. De nieuwe inzichten zullen worden verwerkt in de bestaande notitie handelingsperspectieven veehouderij en gezondheid.



Het samen met alle betrokken en belanghebbende partijen (bedrijven, burgers en overheid) zoeken naar oplossingen voor ervaren knelpunten blijkt te kunnen leiden tot milieuwinst en draagvlak. De door het urgentieteam opgedane ervaringen moeten geïmplementeerd worden binnen de VTH-taakuitvoering. Het gaat hierbij niet alleen om het oplossen van knelpunten, maar vooral om het voorkomen van nieuwe knelpunten. Voor dit speerpunt zijn de afgelopen maanden de volgende resultaten bereikt:

- Een aantal verbeterplannen voor knelpuntlocaties is afgerond en wordt in uitvoering gebracht.
- Het omgevingsbewust handelen is sinds vorig jaar een structureel onderdeel geworden van de uitvoering van VTH-werkzaamheden. In maart is een interne bijeenkomst gehouden over luchtwassers waar ook omgevingsbewust handelen nadrukkelijk aan de orde is geweest.

Voor de ODZOB betekent het verder dat ingespeeld zal worden op de toenemende kennisbehoefte van deelnemers op het gebied van veehouderij en volksgezondheid. Dit jaar nemen alle deelnemers deel aan het Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving. In februari is de eerste themabijeenkomst georganiseerd met de volgende agendapunten: geurreductie luchtwassers, geitenhouderij en woningbouw, samenwerking transitie landbouw, mestbewerken en emissiearme stalsystemen.

## 2.5 Klimaat en energie

Bij controles in de metaalsector, kunststof- en rubberindustrie en de intensieve veehouderij heeft de ODZOB het energieverbruik van bedrijven geregistreerd, en waar van toepassing controleren we aan de hand van de erkende maatregellijst in hoeverre bedrijven de energiebesparende maatregelen treffen die zich binnen 5 jaar terugverdienen.

Om medewerkers van de ODZOB te inspireren en op de hoogte te brengen van de laatste ontwikkelingen is op 10 april een energiecafé bijeenkomst georganiseerd. Daarnaast heeft de ODZOB een goed bezochte sessie kennis delen voor gemeenten georganiseerd in samenwerking met de Provincie en Enpuls over “van het aardgas afgaan met nieuwbouw en bestaande bouw”.

Ook zijn we bezig met het initiëren van verschillende projecten (o.a. scholenproject i.s.m. de HAS, energiemonitoring scholen, regionale Green Deal Zorg) en ondersteunen we twee gemeenten bij de uitvoering van de taken en werkzaamheden op het gebied van duurzaamheids- en energiebeleid. Verder heeft de ODZOB binnenkort drie elektrische dienstauto's beschikbaar voor dienstreizen van medewerkers.



### 3 Programmaverantwoording

#### 3.1 Inleiding

In de begroting 2018 na begrotingswijziging is de hieronder geëvalueerde programmabegroting ingedeeld in de programma's Dienstverlening en Collectieve taken. Daarnaast zijn conform BBV de posten algemene dekkingsmiddelen, kosten van de overhead, heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien opgenomen. U treft hieronder de bevindingen over deze onderdelen aan voor de periode januari tot en met maart 2018.

Het vaststellen van begrotingswijziging 2 in de AB-vergadering van 23 november 2017 heeft erin geresulteerd dat, anders dan voorheen waar nog sprake was van 1 programma, er nu sprake is van 2 programma's, zijnde het programma Dienstverlening en het programma Collectieve taken.

Hieronder treft u een overzicht aan m.b.t. de realisatie t/m maart versus de begroting 2018 na wijziging II van de hiervoor genoemde onderdelen. Daarnaast is een actuele prognose opgenomen m.b.t. de te verwachten realisatie over het gehele begrotingsjaar 2018.

Programmaverantwoording \* bedragen x 1€

Omschrijving	Begroting 2018 na wijziging II			Actuele Prognose			Begroting 2018 na wijziging II t/m maart			Realisatie 2018 t/m maart		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma Dienstverlening	16.438.777	11.272.325	5.166.452	17.764.489	12.427.482	5.337.007	4.109.694	2.818.081	1.291.613	4.525.907	3.072.372	1.453.535
Programma Collectieve taken	1.157.139	830.825	326.314	1.308.779	1.057.962	250.817	289.285	207.706	81.578	230.164	163.437	66.727
Algemene dekkingsmiddelen	40.000	0	40.000	50.000	0	50.000	10.000	0	10.000	15.716	0	15.716
Overhead	0	5.457.766	-5.457.766	0	5.343.724	-5.343.724	0	1.364.442	-1.364.442	0	1.332.230	-1.332.230
Heffing VPB	0	0	0	0	PM	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	75.000	-75.000	0	75.000	-75.000	0	18.750	-18.750	0	0	0
Saldo van baten en lasten	17.635.916	17.635.916	0	19.123.268	18.904.168	219.100	4.408.979	4.408.979	0	4.771.787	4.568.039	203.749
<b>Toevoeging en onttrekking reserves</b>												
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal toevoeging en onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	17.635.916	17.635.916	0	19.123.268	18.904.168	219.100	4.408.979	4.408.979	0	4.771.787	4.568.039	203.749

\*De getoonde bedragen in de kolom Begroting 2018 na wijziging II zijn exclusief de middelen van de begrotingswijziging III goed te keuren overheveling budget programma collectieve taken (€ 150.640,-).

Voor verdere toelichting op de financiële gegevens, zie paragraaf 4.1. In de volgende paragrafen wordt een nadere toelichting per onderdeel gegeven.

#### 3.2 Programma Dienstverlening

##### *Wat willen we bereiken?*

De ODZOB draagt bij aan een veilige en gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant.

Dit doen we door voor de aangesloten gemeenten en provincie en de netwerkpartners taken uit te voeren op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geven we advies op het gebied van omgevingsrecht. De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn.

De ODZOB voert de door de deelnemers opgedragen basistaken en verzoektaken uit conform de Dienstverleningsovereenkomst 2018. In deze overeenkomst is voorzien dat alle deelnemers jaarlijks een werkprogramma voor de uitvoering van basistaken en verzoektaken indienen. Daarnaast is in deze overeenkomst voorzien dat deelnemers opdrachten kunnen verstrekken die niet in het werkprogramma zijn opgenomen. Ook voert de ODZOB opdrachten op het gebied van de leefomgeving uit voor niet

deelnemende overheden. Alle werkprogramma's en overige opdrachten zijn gebaseerd op de productencatalogus die de ODZOB in oktober 2017 heeft opgesteld en jaarlijks wordt herzien.

#### *Wat hebben we er voor gedaan?*

De ODZOB voert taken uit op het gebied van toezicht en handhaving (fysieke controles, administratief en informatiegestuurd (keten)toezicht, bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving), milieuvergunningen en specialistische taken. Deze laatste omvatten taken op het gebied van bodem en ontgrondingen, water, archeologie, welstand/ruimtelijke kwaliteit, geluid/lucht, geur en externe veiligheid, duurzaamheid, asbesttaken, bouwen, RO en ecologie. Deze werkzaamheden worden deels als basistaak en deels als verzoektaak uitgevoerd.

#### *Wat kost het?*

De baten voor het programma Dienstverlening (basis- en verzoektaken) bestaan uit de bij afnemers voor opdrachten in rekening te brengen bedragen. Onderstaande tabel geeft inzicht in de financiële ontwikkeling m.b.t. de basis- en verzoektaken. Uit dit overzicht blijkt dat de gerealiseerde baten circa € 0,42 mln. hoger zijn dan begroot. Dit komt voornamelijk door toename van de verzoektaken (+ € 0,36 mln.) en in mindere mate een toename van de basistaken (+ € 0,06 mln.).

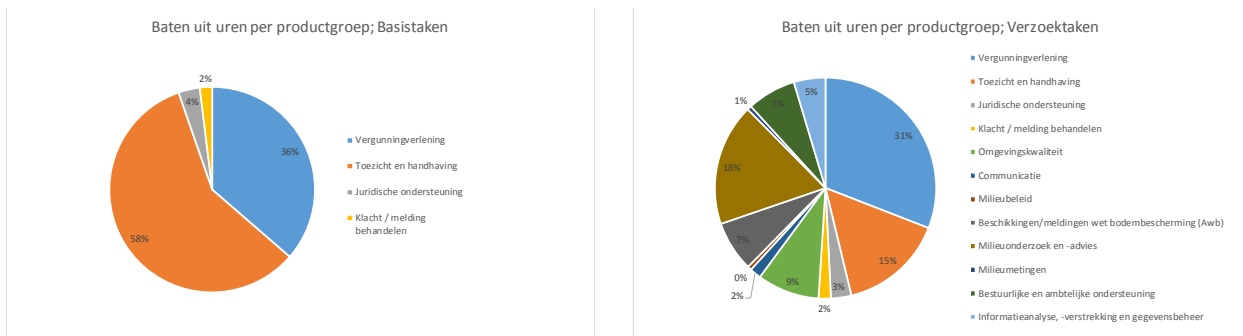
De prognose baten, die gebaseerd is op de meest recente stand van de opdrachten en op de inzichten van de accountmanagers, toont een toename van het totaal van basis- en verzoektaken voor het hele jaar van circa € 1,3 mln. Hiervan heeft ruim € 0,8 mln. betrekking op de basistaken en € 0,5 mln. op verzoektaken.

#### Programma Dienstverlening

	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting 2018 na wijziging t/m maart	Realisatie 2018 t/m maart	Afwijking realisatie t.o.v. begroting na wijziging
<b>Baten</b>					
Basistaken	5.250.602	6.051.789	1.312.651	1.372.988	60.338
Verzoektaken	11.188.175	11.712.700	2.797.044	3.152.919	355.875
<b>Totaal baten</b>	<b>16.438.777</b>	<b>17.764.489</b>	<b>4.109.694</b>	<b>4.525.907</b>	<b>416.213</b>
<b>Lasten</b>					
Basistaken	3.570.195	4.121.810	892.549	900.971	8.422
Verzoektaken	7.702.130	8.305.672	1.925.533	2.171.401	245.869
<b>Totaal lasten</b>	<b>11.272.325</b>	<b>12.427.482</b>	<b>2.818.081</b>	<b>3.072.372</b>	<b>254.291</b>
<b>Saldo</b>	<b>5.166.452</b>	<b>5.337.007</b>	<b>1.291.613</b>	<b>1.453.535</b>	<b>161.922</b>

De inhoudelijke en financiële verantwoording over de gerealiseerde basis- en verzoektaken vindt periodiek per individuele opdrachtgever plaats. De voortgang wordt gerapporteerd in de accountrapportages en - gesprekken met de individuele deelnemers en andere opdrachtgevers. Per deelnemer wordt extra aandacht gegeven aan onder- en overschrijdingen (aantallen controles respectievelijk budget). De financiële voortgang per individuele deelnemer is weergegeven in bijlagen I en II.

Onderstaand is ter informatie in taartdiagrammen de samenstelling van de baten uit basistaken en verzoektaken weergegeven. Aangegeven is welke productgroep welk aandeel in het totaal van de baten had gedurende de eerste 3 maanden van 2018.



Er bestaat momenteel spanning tussen de toezichtcapaciteit en de geplande werkzaamheden voor het toezicht. Dit heeft onder andere gevolgen voor de uitvoering van de lopende toezichtprogramma's. De deelnemers worden hiervan op de hoogte gebracht via een speciale bijeenkomst, waarbij over mogelijke oplossingsrichtingen wordt gesproken. Dat de ODZOB ondanks deze spanning tussen benodigde en beschikbare capaciteit toch een groei van de baten van het programma dienstverlening verwacht ten opzichte van de begroting is te verklaren uit het feit dat de overeengekomen controleprogramma's groter zijn dan waarmee rekening gehouden is in de begroting. De achterstand t.o.v. de begroting is daarmee kleiner dan de achterstand t.o.v. de controleprogramma's zelf. Daarnaast dient in dit kader opgemerkt te worden dat de controleprogramma's slechts een beperkt deel van het totale programma dienstverlening betreffen. Op de overige activiteiten wordt wél groei verwacht.

Een nadere toelichting op ontwikkeling van de baten en lasten van dit programma is opgenomen onder paragraaf 4.1.1.

### 3.3 Programma Collectieve taken

#### *Wat willen we bereiken?*

Collectieve taken zijn taken die op verzoek van en in samenspraak met de deelnemers voor het collectief worden uitgevoerd. Het betreft taken waar een duidelijk voordeel ligt in of noodzaak is voor een gezamenlijke aanpak (schaalvoordelen, gemeentegrens overschrijdend, bundeling van expertise e.d.). Hiermee wordt standaardisatie en daarmee efficiency verkregen. Jaarlijks wordt er een werkplan met doelen en acties opgesteld dat we met de gewenste resultaten uitvoeren.

#### *Wat hebben we er voor gedaan?*

De werkzaamheden in de periode 2018 – 2021 moeten voldoen aan de volgende 4 principes, die tijdens het AB op d.d. 23 november 2017 voor 4 jaar zijn vastgesteld:

#### 1. Het elkaar ontmoeten

Elkaar te ontmoeten en weten te verbinden, op regionale, provinciale of landelijke schaal. Samen met de GGD, veiligheidsregio of nieuwe partijen meer kennis en ervaring opbouwen op thema's als ketenhandhaving, gezondheid en veiligheid. De verschillende onderliggende projecten vanuit de afspraken in het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO) zoals de zorgvuldige veehouderij, risicorelevante bedrijven, de aanpak ter voorkoming van milieuschade door dumpingen van drugsafval en het verbod op asbestdaken is in gang gezet. De ontmoeting met verschillende (nieuwe) partijen is opgepakt en krijgen de komende maanden verdere invulling.

## 2. De basis ondersteunen

De inzet is om de basis te ondersteunen op het gebied van kwaliteit door monitoring, rapportage, het ontsluiten van geografische informatie systemen en innovatie. Onder dit principe wordt gewerkt aan een efficiënte en kwalitatieve uitvoering van de basistaken. De hoofdlijnen hierbij zijn:

- Door middel van projecten als kwaliteitscriteria, digitaal werken, het project omgevingsdossier en het actualiseren van de inrichtingenbestanden een impuls te geven aan de **kwaliteit** van producten en diensten.
- Op het gebied van **ICT/ Omgevingsdossier** gaat het om het actualiseren van de inrichtingsbestanden en het doorontwikkelen van het digitaal toezicht met behulp van het proces in Squit Omgevingsdossier. Eind april wil de ODZOB het geactualiseerde (concept) inrichtingenbestand ter beoordeling voorleggen aan de gemeenten.

## 3. De koers bepalen

Nieuwe ontwikkelingen te volgen en van daaruit koers te bepalen. Thema's in ontwikkeling zoals de veehouderij (Agrofood), ruimtelijke plannen en de Omgevingswet laten landen in een organisatie die omgevingsbewust handelt. De hoofdlijnen hierbij zijn:

- Door met projecten als het meetnet, windenergie en het opstellen van het afwegingskader, ervaring op te doen rondom de nieuwe werkwijze van de **Omgevingswet**. Zie speerpunt 2.1 voor realisatie.
- Het **regionaal operationeel kader** wordt ten aanzien van de diverse kleursporen en basistaken verder geïmplementeerd. Zie speerpunt 2.2. voor realisatie.
- Ook aan de gevolgen van het **Besluit Omgevingsrecht** wordt door middel van werkgroepen verder invulling gegeven door het koppelen van de uitvoeringscyclus aan de beleidscyclus. Zie speerpunt 2.2 voor realisatie.
- **Duurzaamheid** krijgt invulling conform de in het AB uitgesproken wens. Zie speerpunt 2.5 voor realisatie.
- De programmathema's vanuit het **Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving** leveren een bijdrage aan dit principe. Zie speerpunt 2.4 voor realisatie.

## 4. De handen uit de mouwen steken

De handen uit de mouwen te steken in het alledaagse werk. Hiermee wordt invulling gegeven aan de meer structurele taken binnen dit principe. De hoofdlijnen hierbij zijn:

- De **consignatiedienst** met een 24 uur per dag bereikbare meldkamer voor de intake en het operationeel houden van de consignatiedienst voor de afhandeling van de meldingen en ongewone voorvallen. Dit jaar is een start gemaakt met de aanbesteding van de meldkamer. De overige reguliere inzet loopt door.
- De coördinatie van **Branchegerichte toezichtsprojecten** binnen industrieel toezicht. Op basis van het ROK zijn enkele branches geselecteerd die hoog in het risicosegment stonden en deze worden dit jaar opgepakt en uitgevoerd.
- Informatie gestuurde handhaving geeft richting aan de inzet op deze taakuitvoering en op de uitvoering van de basistaken die inrichtingsgebonden zijn. Het gaat daarbij om informatiedeling, afstemming en samenwerking met handhavingpartners en bronpartijen. Tevens werd intensief opgetrokken met de andere twee Brabantse omgevingsdiensten. Hierbij hoort ook het opstellen van (risico)analyses en het prioriteren en adviseren van toezicht op zowel operationeel als tactisch niveau. Begin 2018 zijn analyses stookinstallaties en grondopslagen uitgevoerd.
- **Samen sterk in Brabant** (SSiB) geeft invulling aan de niet inrichtingsgebonden taken en heeft eveneens een plaats onder dit onderdeel. Coördinatie en afstemming vindt plaats vanuit de ODBN.

*Wat kost het?*

Met het vaststellen begrotingswijziging II 2018 heeft het AB ingestemd met het samenvoegen van de deelprogramma's Collectieve taken, Intensiveringsbudget en Agrofood tot 1 programma Collectieve taken. De daaraan verbonden budgetten zijn daarmee ook samengevoegd tot 1 programmabudget.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de financiële ontwikkeling m.b.t. het programma Collectieve taken. Uit dit overzicht blijkt dat de gerealiseerde baten op het programma € 0,06 mln. achter blijven op de begroting.

De prognose baten toont een hoger bedrag aan baten dan waar in de begroting rekening is gehouden. In de prognose is de overheveling van het restant budget 2017 opgenomen, vooruitlopend op de goedkeuring van de betreffende begrotingswijziging door het AB. Daarnaast toont de prognose een verschuiving van inzet uren naar inzet middelen t.o.v. de begroting. Deze verschuiving is het gevolg van overdracht van de uitvoeringstaken SSiB van de ODZOB naar de ODBN. Hiervoor zal de ODBN kosten bij de ODZOB in rekening brengen.

**Programma Collectieve taken**

	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting 2018 na wijziging t/m maart	Realisatie 2018 t/m maart	Afwijking realisatie t.o.v. begroting na wijziging
<b>Baten</b>					
Inzet uren	1.021.109	969.363	255.277	237.058	-18.219
Inzet middelen	136.030	339.416	34.008	-6.895	-40.902
<b>Totaal baten</b>	<b>1.157.139</b>	<b>1.308.779</b>	<b>289.285</b>	<b>230.164</b>	<b>-59.121</b>
<b>Lasten</b>					
Lasten	830.825	1.057.962	207.706	163.437	-44.269
<b>Totaal lasten</b>	<b>830.825</b>	<b>1.057.962</b>	<b>207.706</b>	<b>163.437</b>	<b>-44.269</b>
<b>Saldo</b>	<b>326.314</b>	<b>250.817</b>	<b>81.578</b>	<b>66.727</b>	<b>-14.852</b>

\*De getoonde bedragen in de kolom Begroting 2018 na wijziging II zijn exclusief de middelen de begrotingswijziging III goed te keuren overheveling budget programma collectieve taken (€ 150.640,-).

Een nadere toelichting op ontwikkeling van de baten en lasten van dit programma is opgenomen onder paragraaf 4.1.1.

### 3.4 Algemene dekkingsmiddelen

Hieronder is het overzicht m.b.t. de algemene dekkingsmiddelen opgenomen. Deze post omvat met name doorbelasting van garantiesalarissen en personeelgerelateerde kosten aan latende partijen.

## Algemene dekkingsmiddelen

\* bedragen x 1€

Omschrijving	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting 2018 na wijziging t/m maart	Realisatie 2018 t/m maart	Afwijking realisatie t.o.v. begroting na wijziging
Baten	40.000	50.000	10.000	15.716	5.716
Lasten	0	0	0	0	0
<b>Saldo Algemene dekkingsmiddelen</b>	<b>40.000</b>	<b>50.000</b>	<b>10.000</b>	<b>15.716</b>	<b>5.716</b>

Zie paragraaf 4.1.1 voor een nadere toelichting op de hiervoor gepresenteerde cijfers.

### 3.5 Kosten van de overhead

Vanaf begrotingsjaar 2017 (2018 voor GR-en) schrijft het BBV voor dat overheadkosten afzonderlijk worden begroot. Zij maken aan de lastenkant geen deel meer uit van de beleidsprogramma's. Zo wordt meer inzicht gegeven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie.

Om te kunnen vaststellen welke kosten tot de overhead kunnen worden gerekend, is in het BBV een definitie van de overhead geïntroduceerd. Deze definitie luidt: "alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces". Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde beleidsprogramma's / taakvelden.

De volgende kosten dienen tot de overheadkosten te worden gerekend:

- Leidinggevend primair proces (hiërarchisch);
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O/HRM;
- Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie (m.u.v. klantcommunicatie);
- Juridische zaken (bedrijfsvoering, of bedrijfsvoeringstaak op afdeling);
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT) (voor zover niet direct toe te rekenen);
- Facilitaire zaken en huisvesting;
- DIV;
- Managementondersteuning primair proces;

Door de overhead te centraliseren, worden de lasten van de beleidsvelden in de overige programma's fors lager vanaf begrotingsjaar 2018. Op de baten heeft deze verandering geen invloed, aangezien de programma's evenals voorheen afgerekend worden tegen integraal tarief.

### Wat kost het?

#### Overhead

\* bedragen x 1€

Omschrijving	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting 2018 na wijziging t/m maart	Realisatie 2018 t/m maart	Afwijking realisatie t.o.v. begroting na wijziging
Baten	0	0	0	0	0
Lasten	5.457.766	5.343.724	1.364.442	1.332.230	-32.212
<b>Saldo Overhead</b>	<b>-5.457.766</b>	<b>-5.343.724</b>	<b>-1.364.442</b>	<b>-1.332.230</b>	<b>32.212</b>

Zie paragraaf 4.1.1 voor een nadere toelichting op de hiervoor gepresenteerde cijfers.

### 3.6 Heffing Vennootschapsbelasting

Op basis van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen geldt per 1 januari 2016 een belastingplicht voor overheidsondernemingen. Dit betekent dat vanaf dat moment overheden mogelijk over de winst van (een deel van) hun activiteiten vennootschapsbelasting (Vpb) dienen af te dragen. Het gaat daarbij om (geclusterde) activiteiten die voor de VPB kwalificeren als onderneming en waar geen objectvrijstellingen op van toepassing zijn.

Deze wetgeving is ook van toepassing op de ODZOB. In 2016 heeft de ODZOB in samenwerking met een extern adviseur haar activiteiten geïnventariseerd. Inmiddels is op basis hiervan een kwalitatieve inventarisatie gemaakt en is e.e.a. verder uitgewerkt en aan de fiscus voorgelegd. M.b.t. een aantal posten heeft de belastingdienst om een nadere onderbouwing van de door de ODZOB gemaakte keuzes gevraagd. Deze onderbouwing is opgesteld en wordt een dezer dagen door de adviseur aan de fiscus voorgelegd. Tot op dit moment lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de activiteiten waarbij de ODZOB als onderneming kwalificeert, voor vrijstelling in aanmerking komen en wordt nog geen aanleiding gezien om voor de Vpb-heffing een post op te nemen.

#### Heffing VPB

\* bedragen x 1€

Omschrijving	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting 2018 na wijziging t/m maart	Realisatie 2018 t/m maart	Afwijking realisatie t.o.v. begroting na wijziging
Baten	0	0	0	0	0
Lasten	PM	PM	PM	0	0
<b>Saldo VPB</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### 3.7 Onvoorzien

De ODZOB heeft een post onvoorzien ad. € 75.000,- in de begroting opgenomen. Deze post is nog niet aangesproken.



## Onvoorzien

\* bedragen x 1€

Omschrijving	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting 2018 na wijziging t/m maart	Realisatie 2018 t/m maart	Afwijking realisatie t.o.v. begroting na wijziging
Baten	0	0	0	0	0
Lasten	75.000	75.000	18.750	0	-18.750
Saldo Onvoorzien	-75.000	-75.000	-18.750	0	18.750

## 4 Financiële ontwikkelingen

### 4.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting

Overzicht van baten en lasten

\* bedragen x 1E

Programma	Begroting 2018 na wijziging II			Actuele Prognose			Begroting 2018 na wijziging II t/m maart			Realisatie 2018 t/m maart		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma Dienstverlening	16.438.777	11.272.325	5.166.452	17.764.489	12.427.482	5.337.007	4.109.694	2.818.081	1.291.613	4.525.907	3.072.372	1.453.535
Deelprogramma Opdrachten	16.438.777	11.272.325	5.166.452	17.764.489	12.427.482	5.337.007	4.109.694	2.818.081	1.291.613	4.525.907	3.072.372	1.453.535
-Bassistaken	5.230.602	3.570.195	1.660.408	6.051.789	4.121.810	1.929.979	1.312.651	892.549	420.102	1.372.988	900.971	472.018
-Verzoektaken	11.188.175	7.702.130	3.486.045	11.712.700	8.305.672	3.407.028	2.797.044	1.925.533	871.511	3.152.919	2.171.401	981.518
Programma Collectieve taken	1.157.139	830.825	326.314	1.308.779	1.057.902	250.817	289.285	207.706	81.578	230.164	163.437	66.727
Subtotaal programma's	17.595.916	12.103.150	5.492.766	19.073.268	13.485.444	5.587.824	4.398.979	3.025.788	1.373.192	4.756.071	3.235.809	1.520.202
Algemene dekkingsmiddelen	40.000	0	40.000	50.000	0	50.000	10.000	0	10.000	15.716	0	15.716
Overhead	0	5.457.766	-5.457.766	0	5.343.724	-5.343.724	0	1.364.442	-1.364.442	0	1.332.230	-1.332.230
Heffing VPB	0	0	0	0	PM	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	75.000	-75.000	0	75.000	-75.000	0	18.750	-18.750	0	0	0
Saldo van baten en lasten	17.635.916	17.635.916	0	19.123.268	18.904.168	219.100	4.408.979	4.408.979	0	4.771.787	4.568.039	203.749
Toevoeging en onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal toevoeging en onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	17.635.916	17.635.916	0	19.123.268	18.904.168	219.100	4.408.979	4.408.979	0	4.771.787	4.568.039	203.749

Het overzicht van baten en lasten geeft inzicht in het gerealiseerde en geprognoteerde resultaat en de samenstelling daarvan. Per programma zijn de baten en lasten weergegeven. Ook de algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing Vpb en onvoorzien zijn conform BBV in dit overzicht opgenomen. Ter referentie zijn de gegevens uit de begroting 2018 na wijziging II weergegeven. Daarnaast is een prognose opgenomen voor de te verwachten realisatie over het gehele begrotingsjaar 2018.

Onderstaand wordt het over de eerste 3 maanden gerealiseerde resultaat en de meest recente resultaatsprognose kort toegelicht. Steeds is daarbij de begroting de referentie. In de paragraaf 4.1 worden de bovengenoemde afzonderlijke programma's verder toegelicht.

#### Opmerkingen m.b.t. het in de eerste 3 maanden gerealiseerde resultaat

Het resultaat is gunstiger dan voorzien in de begroting. Het totaal aan baten is circa € 0,36 mln. hoger dan begroot, terwijl de lasten slechts met € 0,16 toenamen. Hierdoor is het resultaat € 0,20 mln. hoger dan begroot en bedraagt dit ruim € 0,2 mln. De stijging van de kosten wordt rechtstreeks gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (kostendekkende omzet).

Een nadere toelichting op de afwijkingen op lasten en baten is weergegeven in paragraaf 4.1.1 en 4.1.2.

#### Opmerkingen m.b.t. actuele jaarprognose

Voor het gehele jaar wordt een resultaat van € 0,22 mln. verwacht. T.o.v. het gerealiseerde resultaat over de eerste 3 maanden lijkt dit gering.

De verwachting is dat de baten zich gedurende de resterende maanden gelijk zullen blijven ontwikkelen als de eerste 3 maanden. Werd gedurende de eerste 3 maanden een afwijking van € 0,36 mln. aan baten gerealiseerd, voor het gehele jaar wordt een stijging van ruim € 1,50 mln. aan baten verwacht.

De geprognoteerde lasten tonen een sterke verhoging t.o.v. de eerste 3 maanden. Werd in de eerste 3 maanden een afwijking van € 0,16 mln. gerealiseerd, voor het gehele jaar wordt een stijging van ruim € 1,20 mln. verwacht. Er zijn een aantal factoren die ertoe leiden dat de kosten harder stijgen dan dat verwacht zou worden. De belangrijkste oorzaak is dat door stijgende vraag vanuit de deelnemers noodzaak is om meer personeel aan te trekken om de werkzaamheden te verrichten. Naast de personeelskostenstijging gerelateerd aan deze extra werkzaamheden brengt dit extra kosten mee. Nieuwe medewerkers dienen op een goede manier ingewerkt en opgeleid te worden om zodoende hun

werkzaamheden op juiste manier uit te voeren. Dit gaat ten koste van de gestelde productiviteitsnorm en deze norm zal dan ook niet gehaald worden. In de prognose is rekening gehouden met een daling van het aantal productieve uren van 1340 uur naar 1322 uur. Verder kent de ODZOB een hoger ziekteverzuim. Met name op afdeling bedrijfsvoering is sprake van langdurige ziekte van enkele medewerkers. In de prognose is rekening gehouden met kosten van vervanging.

De verwachting is dat de overige kostencategorieën zich gelijk zullen blijven ontwikkelen als de eerste 3 maanden. En zullen daarmee iets lager uitvallen dan begroot. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat er wel verschuiving plaats vindt tussen de verschillende kostencategorieën onderling. Zie paragraaf 4.1.2 voor een nadere toelichting op de exploitatiekosten en programmakosten.

Bovengenoemd resultaat is nog omgeven met de nodige onzekerheden. De geprognostiseerde baten betreft immers slechts een raming gebaseerd op de realisatie t/m maart. Mogelijk wijkt de omvang van de opdrachten in de komende maanden af van de raming wat zowel een positief als negatief effect kan hebben. Zowel bij deelnemers als bij niet-deelnemers is de omvang moeilijk in te schatten.

#### 4.1.1 Toelichting op programma's

##### Programma Dienstverlening

##### Opmerkingen m.b.t. het in de eerste 3 maanden gerealiseerde resultaat

###### *Baten*

De baten voor het programma Dienstverlening (basis- en verzoektaken) bestaan uit de bij afnemers voor opdrachten in rekening te brengen bedragen. De gerealiseerde baten bedragen € 4,5 mln. en zijn circa € 0,42 mln. hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door toename van de verzoektaken (+ 036 mln.) en in mindere mate een toename van de basistaken (0,06 mln.). Voor een deel (€ 0,07 mln.) bestaan deze extra baten uit extra in rekening gebrachte externe kosten (directe projectkosten).

De baten op verzoektaken buiten werkprogramma blijven achter t.o.v. de begroting, terwijl de realisatie op verzoektaken binnen het werkprogramma een sterke stijging laten zien.

In de eerste drie maanden ontwikkelen de baten van overige klantgroepen zich conform de begroting.

###### *Lasten*

De lasten voor het programma Dienstverlening bedragen € 3,1 mln. en zijn € 0,25 mln. hoger dan begroot. Waarvan € 0,07 bestaat uit extra externe kosten (directe projectkosten). Aan het programma zijn voornamelijk meer kosten toegerekend als gevolg van gestegen opdrachtverlening. De toerekening van de lasten heeft plaatsgevonden o.b.v. de werkelijk gerealiseerde uren met het bijbehorende tarief.

###### *Resultaat*

De bovengenoemde ontwikkeling van baten en lasten resulteert in programmasaldo van € 1,45 mln. t.o.v. een begroot resultaat van € 1,29 mln. Dit resultaat ontstaat voornamelijk als gevolg van de grotere omvang van de opdrachtverlening. Ook het feit dat in de begroting gemiddelde tarieven worden gehanteerd voor zowel baten als lasten terwijl in de realisatie de werkelijke tarieven toegepast worden leidt tot afwijking.

### Opmerkingen m.b.t. actuele jaarprognose

#### *Baten*

De prognose baten, die gebaseerd is op de meest recente stand van de opdrachten en op de inzichten van de accountmanagers, toont een toename van het totaal van basis- en verzoektaken voor het hele jaar van circa € 1,3 mln. en bedragen in totaal 17,8 mln. Van de genoemde toename heeft ruim € 0,8 mln.

betrekking op de basistaken en € 0,5 mln. op verzoektaken. De toename van de basistaken van € 0,8 mln. is logischerwijs geheel onderdeel van de werkprogramma's van deelnemers.

De geraamde toename van € 0,5 mln. bij de verzoektaken is als volgt opgebouwd:

Verzoektaken binnen werkprogramma's van deelnemers:	+ € 1,8 mln.
Verzoektaken deelnemers buiten werkprogramma's:	- € 1,0 mln.
Verzoektaken niet-deelnemers:	- € 0,3 mln.

#### *Lasten*

De geprognostiseerde lasten zijn gebaseerd op de t/m maart gerealiseerde lasten en de ingeschatte ontwikkeling van de lasten als gevolg van kostenontwikkeling én de toegenomen opdrachtverlening. De toelichting op de totale lasten wordt gegeven in paragraaf 4.1.2. In de onderhavige paragraaf wordt uitsluitend de verdere toerekening toegelicht.

De lasten worden toegerekend aan de hand van de geraamde benodigde productieve uren welke nodig zijn voor de realisatie van de opdrachten. Hierbij zijn de per deelprogramma gerealiseerde tarieven gehanteerd en vervolgens aangepast voor de geraamde kostenontwikkelingen. Een en ander resulteert in een totale kostenprognose voor het programma dienstverlening van € 12,43 mln. wat een stijging t.o.v. de begroting betekent van € 1,15 mln.

#### *Resultaat*

Bovenstaande prognose van baten en lasten heeft een resultaat van € 5,34 mln. tot gevolg, hetgeen een stijging van € 0,17 mln. betekent.

### Programma Collectieve taken

#### Opmerkingen m.b.t. realisatie eerste 3 maanden

De baten, welke gevormd worden door de gerealiseerde uren en in rekening te brengen externe programmakosten bedragen € 0,23 mln. en blijven daarmee € 0,06 mln. achter ten opzichte van de begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat SSiB voortaan door de ODBN wordt verzorgd en hier nog geen facturatie voor is ontvangen. Wanneer hier voor gecorrigeerd wordt, lopen de baten synchroon met de begroting.

De lasten betreffen de toerekening van kosten o.b.v. gerealiseerde uren en geboekte kosten, waarbij de lasten conform BBV exclusief overhead getoond zijn.

#### Opmerkingen m.b.t. actuele jaarprognose

De actuele jaarprognose ten bedrage van € 1.31 mln. is gebaseerd op het uitgangspunt dat het gehele beschikbare budget, inclusief het nog over te hevelen restbudget (€ 0,151 mln.) van 2017 besteed wordt aan de in paragraaf 3.3 genoemde programma-inhoud.

Aan de lastenkant toont de prognose een verschuiving van inzet uren naar inzet middelen t.o.v. de begroting. Deze verschuiving is het gevolg van overdracht van de uitvoeringstaken SSiB van de ODZOB naar de ODBN. Hiervoor zal de ODBN kosten bij de ODZOB in rekening brengen.

#### **Algemene Dekkingsmiddelen**

De baten uit algemene dekkingsmiddelen zijn t/m maart nagenoeg gelijk aan de begroting. Voor het hele jaar wordt een totaal bedrag € 0,05 mln. en daarmee een geringe afwijking van € 0,01 mln. verwacht. Het betreft hier nagenoeg geheel de door te belasten bedragen i.v.m. garantiesalarissen.

#### **Overhead**

De overheadkosten zijn het eerste kwartaal in lijn gebleken met de begroting en bedroegen € 1,33 mln. Voor het hele jaar wordt verwacht dat de overheadkosten in geringe mate € 0,1 mln. achterblijven op de begroting. Deze afname is voornamelijk het gevolg achterblijvende kapitaallasten.

#### **Heffing Vpb**

Voor toelichting op de regel Heffing Vpb, zie paragraaf 3.6. Vooralsnog gaat de ODZOB er vanuit dat er in het begrotingsjaar (en de jaren daarna) geen sprake zal zijn van vennootschapsbelasting.

#### **Bedrag onvoorzien**

In de begroting 2018 is een post onvoorzien opgenomen ter hoogte van € 75.000,-. Vooralsnog is hierop geen aanspraak gemaakt. Voorzichtigheidshalve is deze post in de actuele prognose wel gehandhaafd.

#### **Mutaties reserves**

Conform de begroting 2018 hebben er geen mutaties in de reserves plaatsgevonden welke van invloed zijn op het resultaat van het lopende boekjaar. De verwachting is dat gedurende het gehele boekjaar hier ook geen mutaties op plaats zullen vinden.

### **4.1.2 Toelichting op exploitatielasten en programmakosten**

De lasten zijn te onderscheiden in exploitatiekosten en externe programmakosten (directe projectkosten die de ODZOB bij derden gemaakt heeft en die rechtstreeks bij de opdrachtgever in rekening gebracht worden). Aangezien deze laatste budgetneutraal zijn voor de ODZOB, worden deze niet nader behandeld en worden uitsluitend de exploitatiekosten toegelicht.

## Lasten naar kostensoort

POST	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting 2018 na wijziging II t/m maart	Realisatie 2018 t/m maart	Afwijking realisatie t.o.v. begroting na wijziging
Personeel	15.654.099	16.577.000	3.913.525	4.085.887	172.362
Uitbesteding	75.000	109.000	18.750	26.818	8.068
Kapitaallasten	452.787	238.749	113.197	48.965	-64.232
Organisatiekosten	1.243.000	1.352.000	310.750	335.740	24.990
Onvoorzien	75.000	75.000	18.750	0	-18.750
<b>Totaal lasten (vóór programmakosten)</b>	<b>17.499.886</b>	<b>18.351.750</b>	<b>4.374.972</b>	<b>4.497.409</b>	<b>122.438</b>
Externe programmakosten	136.030	552.418	34.008	70.629	36.622
<b>Totaal lasten</b>	<b>17.635.916</b>	<b>18.904.168</b>	<b>4.408.979</b>	<b>4.568.039</b>	<b>159.059</b>
Waarvan:					
Toegerekend aan programma's	12.103.150	13.485.444	3.025.788	3.235.809	210.022
Kosten van de overhead	5.457.766	5.343.724	1.364.442	1.332.230	-32.212
Onvoorzien	75.000	75.000	18.750	0	-18.750

**Opmerkingen m.b.t. de in de eerste drie maanden gerealiseerde lasten:**

De gerealiseerde lasten zijn € 0,12 mln. hoger dan begroot. Dit is de resultante van een aantal positieve en negatieve afwijkingen in de kostencategorieën ten opzichte van de begroting:

- De totale personeelskosten lopen € 0,17 mln. voor op de begroting. Hieraan ligt een aantal redenen ten grondslag:
  - Hogere kosten voor salarissen en inhuur i.v.m. de hogere bezetting (directen en indirecten) die noodzakelijk was voor de realisatie van de grote omvang aan opdrachten en opvang van ziekteverzuim (€ 0,27 mln.);
  - Lagere opleidingskosten, reis- en verblijfkosten en overige personeelskosten (€ 0,10 mln.).
- De overige kosten zijn in totaal € 0,05 mln. (incl. post onvoorzien) lager dan begroot. Wel is er een aantal elkaar compenserende afwijkingen. De betreffende afwijkingen zijn echter gering van omvang.

**Opmerkingen m.b.t. actuele prognose van de jaarlasten:**

De prognose van de jaarlasten laat een stijging zien t.o.v. de begroting van ruim € 0,86 mln. Hier staan echter extra opbrengsten tegenover.

De geprognostiseerde kostenstijging is als volgt opgebouwd:

- De totale personeelskosten stijgen met € 0,93 mln. Deze stijging wordt veroorzaakt door 13,6 fte meer benodigd personeel (direct + indirect) als gevolg van meer verwachte opdrachten dan begroot;
- De overige kosten blijven naar verwachting € 0,07 mln. achter op de begroting. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:
  - Lagere kapitaallasten als gevolg van achterblijvende investeringen € 0,21 mln.;
  - Overige hogere kosten € 0,14 mln.

**4.2 Investerings**

In de begroting is een investeringskrediet opgenomen van € 280.000,-. Samen met het doorgeschoven investeringskrediet 2017 bedraagt het totale investeringskrediet voor 2018 € 930.667,-.

Gedurende de eerste 3 maanden van het jaar is circa € 285.000,- geïnvesteerd. Het grootste deel van deze investeringen betreft de investeringen t.b.v. verbouwing en inrichting van de aanvullend gehuurde kantoorruimte. Ten tijde van het aangaan van de huurovereenkomst is in het AB gemeld dat deze investeringen uit het bestaande investeringskrediet bekostigd zullen worden. Hoewel de werkelijke investeringen hoger uitvallen dan geraamd, past dit nog ruim binnen de bestaande investeringsruimte.

De geraamde investeringen voor de uitbreiding van de huisvesting bedroeg € 215.000,-. Door 2 belangrijke factoren wijkt de realisatie af. Ten eerste was de raming gebaseerd op de initiële kosten voor de huisvesting in de Wal 28. Bij het in gebruik nemen werd gebruik gemaakt van aanwezige computers, beeldschermen en andere ICT-voorzieningen. Deze waren bij de uitbreiding niet meer voorhanden waardoor een extra post van € 60.000,- noodzakelijk was. Daarnaast waren de huisvestingskosten 2015 relatief laag als gevolg van de economische crisis. Daardoor was de raming van de verbouwkosten te laag. Het geschatte effect hiervan bedraagt € 20.000,-. De totale realisatie komt hiermee uit op € 295.000,-.

Het is de verwachting dat het investeringskrediet niet geheel in 2018 benut zal worden. Hierdoor blijven ook de geprognoseerde afschrijvingslasten achter op de begroting. Nieuwe investeringen zullen voor een deel betrekking op de ICT-ontwikkelingen en op vervanging van afgeschreven activa.

#### Investeringen

POST	Restant krediet 2017	Krediet begroting 2018	Totaal investerings krediet	Realisatie t/m huidige maand
Investeringen	650.667	280.000	930.667	285.000
<b>Totaal</b>	<b>650.667</b>	<b>280.000</b>	<b>930.667</b>	<b>285.000</b>



## 5 Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering

### 5.1.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Recent is door de ODZOB het overtollige deel van de algemene reserve aan haar deelnemers terugbetaald. Door deze terugbetaling is de beschikbare weerstandscapaciteit (=algemene reserve) teruggebracht tot het gewenste niveau van € 1,20 mln. Hiermee voldoet de ODZOB aan de regels t.a.v. de streefwaarde zoals opgenomen in de Nota Weerstandvermogen en Risicomanagement ODZOB 2018 en handelt de ODZOB conform het door de 4 regionale GR-en gezamenlijk en uniform opgestelde beleid op het gebied van algemene reserves en weerstandsvermogen.

#### *Risico's*

In de begroting 2018 is in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing de risico-inventarisatie opgenomen. Recentelijk is t.b.v. het opstellen van het jaarverslag 2017 en de begroting 2019 deze risico-inventarisatie geactualiseerd. De verwachtingswaarde van de geïnventariseerde risico's wordt volgens deze opstelling circa € 0,15 mln. lager geraamd dan in de begroting 2018.

### 5.1.2 Financiering

De ODZOB heeft bij haar oprichting een lening afgesloten bij de BNG. De laatste aflossing op deze lening heeft plaatsgevonden in juni 2017. De ODZOB heeft toegang tot een kredietfaciliteit van € 1,8 mln. bij de BNG. De huidige liquiditeitspositie van de ODZOB geeft geen aanleiding om dit jaar een nieuwe lening af te sluiten of om van de kredietfaciliteit gebruik te maken.

#### *Treasury*

De ODZOB houdt haar liquiditeitspositie conform voorschrift in de vorm van schatkistbankieren aan bij het Rijk. Daarbij wordt een drempelwaarde van € 250.000,- gehanteerd. Met andere woorden wanneer de liquiditeitspositie boven de € 250.000,- uitstijgt, wordt het meerdere bij het rijk gestald. Voor het overige heeft de ODZOB geen beleggingen, banksaldi of anderszins.

## 6 Bedrijfsvoering

### 6.1.1 Personeel en organisatie

Op basis van de gevoerde sessie in het kader van Strategische Personeelsplanning is begin 2018 een tweetal HR-speerpunten benoemd waar de ODZOB in 2018 invulling aan gaat geven. Het betreft hier:

1. sterke focus op de instroom van nieuwe medewerkers en de doorstroom van zittende medewerkers;
2. het ontwikkelen van de ODZOB tot een kenniscentrum.

De ODZOB ervaart momenteel grote krapte op de arbeidsmarkt, met name op het gebied van ervaren vergunningverleners, toezichthouders en handhavers. Zoals aangegeven in paragraaf 3.2 leidt deze krapte tot spanning tussen de benodigde en beschikbare capaciteit op het gebied van toezicht. Op het gebied van vergunningverlening is de situatie nog niet urgent, maar is wel alertheid geboden. Daarom zijn we begin 2018 gestart met het intensiveren van de arbeidsmarktcommunicatie. Onderdeel van deze campagne was o.a. een wervingscampagne voor medewerkers VTH en de deelname aan de beroepenbeurs van de HAS Den Bosch. Daarnaast hebben we een “student on tour” georganiseerd waarbij studenten mee konden lopen met medewerkers van de ODZOB.

Met betrekking tot het tweede speerpunt het ontwikkelen van de ODZOB als kenniscentrum hebben we ons o.a. de afgelopen periode samen met de twee andere Brabantse omgevingsdiensten georiënteerd op de mogelijkheden van het implementeren van een Brabantbreed Leer Management Systeem (LMS). Met een LMS kunnen we in gezamenlijkheid opleidingen en training digitaal aanbieden en beheren en kunnen medewerkers hun eigen ontwikkeling vorm geven. Daarnaast is begin 2018 intern een werkgroep organisatieverandering gestart met het begeleiden van teams om onder andere gezamenlijk de talenten en kwaliteiten van de teamleden in kaart te brengen en beter te benutten. Deze sessies zullen in 2018 met meerdere teams gaan plaats vinden.

### Personeelsbezetting

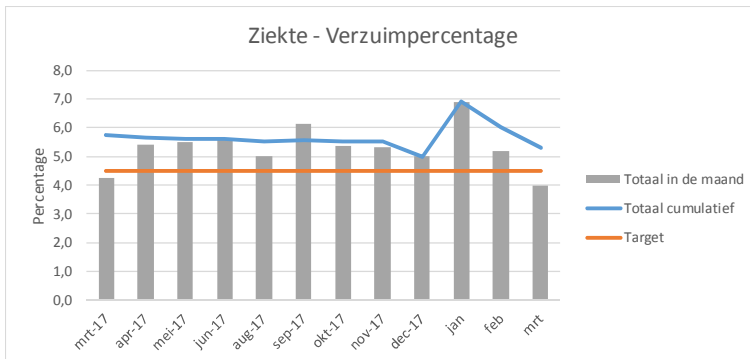
De gemiddelde huidige bezetting in het eerste kwartaal 2018 was 12,1 fte hoger dan de begrote bezetting (188,9 fte werkelijk t.o.v. 176,8 fte begroot). Het hogere aantal fte's is te verklaren door een hogere omzet uren (meer declarabele uren) en daarnaast het hoge ziekteverzuim. De daadwerkelijke bezetting in de maand maart bedroeg 194,5 fte totaal waarvan 155,7 fte met een vast dienstverband en 38,8 fte inhuur. Met 20% inhuur zitten we hiermee op de vastgestelde streefwaarde voor de flexibele schil.

Bezetting

\* aantal in fte's

POST	Begroting 2018 na wijziging II	Actuele prognose	Begroting t/m maart	Realisatie t/m maart	Realisatie in de maand maart
Dienstverband	151,7	155,5	151,7	154,7	155,7
Inhuur / payroll	25,2	34,9	25,2	34,2	38,8
Totaal	176,8	190,4	176,8	188,9	194,5

## Ziekteverzuim



Het ziekteverzuim is in de maand maart 2018 4% en daarmee voor het eerst in 12 maanden weer gedaald tot onder het geraamde percentage van 4,5%. Het gemiddelde over het eerste kwartaal 2018 bedraagt 5,3% en is daarmee 0,8% slechter dan geraamd.

### 6.1.2 Huisvesting en facilitaire zaken

Met de huisvesting van de ODZOB naar de Wal in 2015 is Het Nieuwe Werken concept ingevoerd. In verband met de groei van de organisatie wordt in mei 2018 een uitbreiding van vergader- en kantoorruimte in gebruik genomen. Voor wat betreft inkoop zal ingezet worden op verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering. Bij de verbouwing van de uitbreiding is hier rekening meer gehouden door LED-verlichting toe te passen. Voor de geplande vervanging van de dienstauto's in 2018, zijn inmiddels voor een belangrijk deel elektrische en hybride auto's besteld.

### 6.1.3 ICT

De ODZOB is een dienstverlenende organisatie waar het kernproces vrijwel geheel bestaat uit het registreren, verwerken en leveren van informatie. Deze informatie is nagenoeg geheel digitaal beschikbaar. Hiermee is de rol van de informatiesystemen (ICT) cruciaal voor de continuïteit, de efficiency en de effectiviteit van de bedrijfsvoering.

In 2017 en begin 2018 hebben we ons gericht op een gezamenlijk gebruik van informatie/informatiedeling binnen de keten. Inmiddels maakt de ODZOB gebruik van platformen als Squit 20/20 Omgevingsdossier en Microsoft Office 365. De systemen en digitale mogelijkheden zijn er om informatie tussen deelnemers efficiënt te delen. In de praktijk is dit nog niet gerealiseerd mede omdat deelnemers niet zijn aangesloten op deze platformen. De onzekerheid omtrent de ontwikkeling op het gebied van informatievoorziening in het kader van de omgevingswet (Digitaal Stelsel Omgevingswet) is hiervan de reden. Daarnaast spelen (af)lopende contracten van bestaande VTH systemen en de daarbijkomende aanbestedingstrajecten een cruciale rol. Het initiatief om deze aanbestedingstrajecten collectief (met zo veel mogelijk deelnemers) in te zetten is ingezet.

In 2017 zijn projecten voorbereid om de VTH-datakwaliteit binnen de ODZOB sterk te verbeteren. Hierbij is er samenwerking met andere omgevingsdiensten en de veiligheidsregio. In 2018 verwachten we daardoor een sterke verbetering van ons inrichtingenbestand en een structurele toetsing aan landelijke databronnen. ICT zorgt voor de structuur, de benodigde datakoppelingen en innovatieve platformen om informatie te vergaren en te toetsen. Om dit in de praktijk goed te ondersteunen gaat de ODZOB verder in de ontwikkeling die al liep, om van vaste naar mobiele werkplekken te komen.

Naast de eerder genoemde VTH-systeem aanbesteding staat de ICT binnen de ODZOB voor meer uitdagingen op het gebied van aanbesteding. De belangrijkste zijn:

- Document Management Systeem (DMS);
- ICT-beheer en hardware inkoop;
- software/kantoorautomatisering;
- vaste telefonie;
- multifunctionals.

Deze aanbestedingen zijn verplichtingen en vragen veel inzet van ICT.

#### **6.1.4 Kwaliteitsbeleid**

De ODZOB heeft het realiseren van kwaliteit hoog geprioriteerd. Het continu verbeteren van de kwaliteit vraagt om kennis, samenwerking, processen en borging. De ODZOB investeert in voldoende capaciteit met de juiste kwaliteit (kwaliteitscriteria). In 2017 is door de ODZOB een procesmanager aangewezen om organisatiebrede kwaliteitsprojecten te realiseren. Zo zijn diverse VTH-processen gestandaardiseerd, geoptimaliseerd en via de VTH-systemen op elkaar aangesloten. Nu zowel vergunningverlening, toezicht als handhaving in het VTH-systeem is verwerkt kan de ODZOB over de hele keten kwantitatieve monitoringsresultaten opleveren.

Sinds de oprichting van de ODZOB zijn de werkprocessen per “team” ingericht. De ODZOB wil echter optimale kwaliteit leveren door samen te werken als 1 organisatie. De samenwerking tussen toezicht en vergunningverlening is daarom verder geoptimaliseerd door procesafspraken te maken over meldingen, handhaafbaarheidstoets en actualisatie van vergunningen.

Een goede informatievoorziening binnen de ODZOB en met de deelnemers is cruciaal om goede kwaliteit te leveren. De ODZOB werkt met de deelnemers aan goede basisregistraties, onderdeel hiervan is een actueel regionaal inrichtingenbestand. Daarnaast zijn binnen de ODZOB duidelijke afspraken gemaakt over te registreren data. De informatievoorziening wordt in steeds grotere mate ingezet ten behoeve van risicogericht prioriteren en informatie gestuurde handhaving. Dit zorgt voor meer kwaliteit en diepgang in het reguliere VTH-werk.

#### **6.1.5 Vennootschapsbelasting**

Zie toelichting paragraaf 3.6.

## I. Bijlage: Realisatie en prognose baten

Baten per deelnemer

Deelnemer	Begroting 2018 na wijziging II			Actuele prognose			Begroting 2018 na wijziging II t/m maart			Realisatie t/m maart 2018		
	Totaal taken	waarvan externe kosten	waarvan in rekening te brengen uren	Totaal taken	waarvan externe kosten	waarvan in rekening te brengen uren	Totaal taken	waarvan externe kosten	waarvan in rekening te brengen uren	Totaal taken	waarvan externe kosten	waarvan in rekening te brengen uren
<b>Programma Dienstverlening</b>												
Gemeente Asten	191.663	0	191.663	296.000	1.000	295.000	47.916	0	47.916	70.904	0	70.904
Gemeente Bergeijk	224.519	0	224.519	207.354	0	207.354	56.130	0	56.130	46.870	0	46.870
Gemeente Best	327.141	0	327.141	400.000	0	400.000	81.785	0	81.785	96.969	0	96.969
Gemeente Bladel	254.819	0	254.819	224.560	671	223.889	63.705	0	63.705	66.256	671	65.585
Gemeente Cranendonck	135.557	0	135.557	416.000	2.000	414.000	33.889	0	33.889	104.205	0	104.205
Gemeente Deurne	493.403	0	493.403	756.000	1.000	755.000	123.351	0	123.351	192.887	1.608	191.278
Gemeente Eersel	150.200	0	150.200	134.672	621	134.051	37.550	0	37.550	35.040	621	34.419
Gemeente Eindhoven	1.383.455	0	1.383.455	1.171.185	2.000	1.169.185	345.864	0	345.864	277.772	0	277.772
Gemeente Geldrop-Mierlo	194.412	0	194.412	201.000	1.000	200.000	48.603	0	48.603	62.837	593	62.244
Gemeente Gemert-Bakel	590.085	0	590.085	631.000	1.000	630.000	147.521	0	147.521	154.324	0	154.324
Gemeente Heeze-Leende	149.587	0	149.587	245.000	2.000	243.000	37.397	0	37.397	61.943	0	61.943
Gemeente Helmond	727.767	0	727.767	671.000	5.000	666.000	181.942	0	181.942	166.226	0	166.226
Gemeente Laarbeek	293.199	0	293.199	875.000	5.000	870.000	73.300	0	73.300	218.264	605	217.659
Gemeente Nuenen	156.739	0	156.739	191.000	1.000	190.000	39.185	0	39.185	58.841	1.118	57.723
Gemeente Oirschot	138.450	0	138.450	173.575	0	173.575	34.612	0	34.612	50.162	0	50.162
Gemeente Reusel-de Mierden	95.687	0	95.687	120.432	432	120.000	23.922	0	23.922	29.328	432	28.897
Gemeente Someren	524.106	0	524.106	545.000	5.000	540.000	131.027	0	131.027	139.025	140	138.885
Gemeente Son en Breugel	146.253	0	146.253	211.000	1.000	210.000	36.563	0	36.563	58.110	958	57.152
Gemeente Valkenswaard	121.862	0	121.862	228.912	2.000	226.912	30.465	0	30.465	56.818	0	56.818
Gemeente Veldhoven	235.451	0	235.451	240.000	0	240.000	58.863	0	58.863	84.460	0	84.460
Gemeente Waalre	50.679	0	50.679	93.748	1.000	92.748	12.670	0	12.670	23.106	0	23.106
Provincie Noord-Brabant	5.580.821	0	5.580.821	6.766.200	20.000	6.746.200	1.395.205	0	1.395.205	1.570.173	5.979	1.564.195
<b>SUBTOTAAL werkprogramma's deelnemers</b>	<b>12.165.853</b>	<b>0</b>	<b>12.165.853</b>	<b>14.798.638</b>	<b>51.724</b>	<b>14.746.914</b>	<b>3.041.463</b>	<b>0</b>	<b>3.041.463</b>	<b>3.624.520</b>	<b>12.725</b>	<b>3.611.795</b>
Raming deelnemers buiten werkprogr.	3.047.744	0	3.047.744	2.007.012	125.644	1.881.368	761.936	0	761.936	551.218	36.583	514.634
Coörd. ex-VVGB bedrijven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	0	25
<b>SUBTOTAAL deelnemers incl. extra opdrachten</b>	<b>15.213.598</b>	<b>0</b>	<b>15.213.598</b>	<b>16.805.650</b>	<b>177.368</b>	<b>16.628.282</b>	<b>3.803.399</b>	<b>0</b>	<b>3.803.399</b>	<b>4.175.763</b>	<b>49.308</b>	<b>4.126.455</b>
Overige klantgroepen	1.225.180	0	1.225.180	958.839	35.634	923.205	306.295	0	306.295	350.145	28.216	321.929
<b>Totaal baten Programma Dienstverlening</b>	<b>16.438.777</b>	<b>0</b>	<b>16.438.777</b>	<b>17.764.489</b>	<b>213.002</b>	<b>17.551.487</b>	<b>4.109.694</b>	<b>0</b>	<b>4.109.694</b>	<b>4.525.907</b>	<b>77.524</b>	<b>4.448.384</b>
<b>Programma Collectieve taken (vanaf begrotingswijziging 2)</b>												
Programma Collectieve taken	1.157.139	136.030	1.021.109	1.308.779	339.416	969.363	289.285	34.008	255.277	230.164	-6.895	237.058
<b>Totaal baten Programma Collectieve taken</b>	<b>1.157.139</b>	<b>136.030</b>	<b>1.021.109</b>	<b>1.308.779</b>	<b>339.416</b>	<b>969.363</b>	<b>289.285</b>	<b>34.008</b>	<b>255.277</b>	<b>230.164</b>	<b>-6.895</b>	<b>237.058</b>
<b>TOTAAL baten uit opdrachten</b>	<b>17.595.916</b>	<b>136.030</b>	<b>17.459.886</b>	<b>19.073.268</b>	<b>552.418</b>	<b>18.520.850</b>	<b>4.398.979</b>	<b>34.008</b>	<b>4.364.972</b>	<b>4.756.071</b>	<b>70.629</b>	<b>4.685.442</b>

## II. Bijlage: Specificatie realisatie baten t/m maart deelnemers buiten werkprogramma's

### Realisatie baten deelnemers buiten werkprogramma

Deelnemer	Specificatie realisatie deelnemers buiten werkprogramma's t/m maart 2018		
	Totaal	waarvan externe kosten	waarvan in rekening te brengen uren
<b>Deelnemers</b>			
Gemeente Asten	9.798	1.517	8.280
Gemeente Bergeijk	9.140	614	8.527
Gemeente Best	62.076	1.934	60.142
Gemeente Bladel	6.018	0	6.018
Gemeente Cranendonck	15.456	3.367	12.089
Gemeente Deurne	14.319	958	13.361
Gemeente Eersel	6.943	0	6.943
Gemeente Eindhoven	23.512	8.547	14.965
Gemeente Geldrop-Mierlo	14.953	2.266	12.688
Gemeente Gemert-Bakel	88.073	1.963	86.110
Gemeente Heeze-Leende	6.279	1.484	4.795
Gemeente Helmond	17.246	3.989	13.257
Gemeente Laarbeek	4.443	1.692	2.751
Gemeente Nuenen	24.261	765	23.496
Gemeente Oirschot	44.427	746	43.681
Gemeente Reusel-de Mierden	4.119	0	4.119
Gemeente Someren	29.213	637	28.576
Gemeente Son en Breugel	9.901	559	9.342
Gemeente Valkenswaard	10.786	1.021	9.765
Gemeente Veldhoven	11.697	2.454	9.243
Gemeente Waalre	5.735	2.065	3.670
Provincie Noord-Brabant	132.822	5	132.816
<b>Totaal</b>	<b>551.218</b>	<b>36.583</b>	<b>514.634</b>